

**MINISTERSTWO
RODZINY, PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ**

Program „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2020

Warszawa, marzec 2020 r.

Spis treści

Spis treści.....	2
Wstęp	3
I. Podstawa prawna Programu	4
II. Diagnoza sytuacji.....	4
Dane liczbowe	5
III. Cele Programu	5
IV. Adresaci Programu.....	6
V. Zakres podmiotowy i przedmiotowy Programu.....	6
VI. Kwalifikowalność kosztów.....	11
VII. Finansowanie Programu oraz warunki przyznawania gminom/powiatom środków z Funduszu Solidarnościowego przeznaczonych na realizację Programu	13
VIII. Terminy i warunki realizacji Programu.....	14
IX. Tryb przystąpienia do Programu	16
X. Zadania podmiotów uczestniczących w realizacji Programu	16
Do zadań Ministra należy:	16
Do zadań wojewody należy:	18
Do zadań gmin/powiatów należy:	18
XII. Monitoring Programu.....	20
Załączniki do Programu:	20

Wstęp

Program „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2020, zwany dalej „Programem” stanowi kontynuację Programu „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2019. Doświadczenia płynące z realizacji pierwszej edycji programu w 2019 r. wskazują na konieczność kontynuacji działań zmierzających do zwiększenia dostępności tego rodzaju wsparcia dla osób niepełnosprawnych oraz ich opiekunów i rozwijania systemu opieki wytchnieniowej na poziomie lokalnym. Program kierowany jest do członków rodzin lub opiekunów, którzy wymagają wsparcia w postaci doraźnej, czasowej przerwy w sprawowaniu bezpośredniej opieki nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności, a także nad osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz podniesienia swoich umiejętności i wiedzy w tym zakresie.

Zapewnienie wsparcia w zakresie usługi opieki wytchnieniowej wpisuje się w główny cel powstałego w dniu 1 stycznia 2019 r. państwowego funduszu celowego pn. Fundusz Solidarnościowy. Zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym (Dz. U. z 2018 r. poz. 2192, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o FS”, celem Funduszu Solidarnościowego jest m.in. wsparcie społeczne osób niepełnosprawnych.

Osobista, stała opieka nad dzieckiem lub dorosłą osobą, których niepełnosprawność związana jest z szerokim spektrum problemów zdrowotnych prowadzących do znacznego ograniczenia samodzielności, bardzo często oznacza konieczność wsparcia w prawie każdym elemencie codziennego życia. Członkowie rodzin, opiekunowie muszą podporządkować swój dzienny rozkład zajęć wykonywaniu czynności związanych z opieką i pomocą, co najczęściej oznacza życie w warunkach ciągłego obciążenia psychofizycznego. Wiele osób w takiej sytuacji rezygnuje z udziału w życiu społecznym, zawodowym, zaniedbuje własne zdrowie czy też inne potrzeby oraz całkowicie rezygnuje z indywidualnych aspiracji.

Zaangażowanie w sprawowanie opieki często utrudnia podejmowanie innych zadań niezbędnych dla funkcjonowania rodziny i prowadzenia gospodarstwa domowego. Co więcej, kondycja zdrowotna osób sprawujących codzienną długotrwałą opiekę z czasem ulega pogorszeniu, co przekłada się na mniejszą skuteczność, a tym samym obniżenie komfortu życia osoby niepełnosprawnej oraz samego opiekuna.

Opieka wytchnieniowa ma za zadanie odciążenie członków rodzin lub opiekunów poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. Dzięki temu wsparciu osoby zaangażowane na co dzień w sprawowanie opieki dysponować będą czasem dla siebie, który będą mogły przeznaczyć na odpoczynek i regenerację, jak również na załatwienie niezbędnych spraw. Usługa opieki wytchnieniowej może służyć również okresowemu zabezpieczeniu potrzeb osoby niepełnosprawnej w sytuacji, gdy opiekunowie z różnych powodów nie będą mogli wykonywać swoich obowiązków.

Ważnym aspektem usługi opieki wytchnieniowej jest także wzmocnienie osobistego potencjału członków rodzin, opiekunów zaangażowanych w sposób stały w codzienne wspomaganie osób niepełnosprawnych oraz ograniczenie wpływu na ich kondycję psychofizyczną wiążących się z tym obciążeń. Jest to istotne z uwagi na fakt, iż osoby te są w dużej mierze zdane na własne zasoby ze względu na utrudniony dostęp do specjalistycznego wsparcia psychologicznego i terapeutycznego oraz wsparcia pozwalającego na podnoszenie swoich umiejętności w zakresie sprawowania opieki nad osobą niepełnosprawną.

Usługa opieki wytchnieniowej musi być prowadzona z zachowaniem podmiotowości osób niepełnosprawnych oraz ich niezależności.

I. Podstawa prawna Programu

Podstawą prawną Programu jest art. 7 ust. 5 ustawy o FS.

II. Diagnoza sytuacji

Usługa opieki wytchnieniowej prowadzona była do tej pory w Polsce w bardzo ograniczonym zakresie. Sytuacja uległa zmianie wraz z uruchomieniem programu „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2019 r. Wcześniej tylko nieliczne jednostki samorządu terytorialnego oferowały pomoc członkom rodzin, opiekunom osób niepełnosprawnych we własnym zakresie lub zlecały świadczenie usługi opieki wytchnieniowej, np. organizacjom pozarządowym.

Tymczasem usługa tego typu powinna być powszechnie dostępna, a opiekun osoby niepełnosprawnej powinien mieć prawo decydowania o rodzaju pomocy, z której chce

skorzystać oraz o sposobie jej udzielenia. Należy podkreślić, że wsparcie w formie usługi opieki wytchnieniowej powinno być udzielane członkowi rodziny lub opiekunowi osoby niepełnosprawnej w czasie i w takim zakresie, w jakim jest to niezbędne.

Dane liczbowe

Według danych z Elektronicznego Systemu Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności w 2019 roku liczba osób zaliczona do znacznego stopnia niepełnosprawności, zgodnie z prawomocnym orzeczeniem lub wyrokiem sądu, z uwzględnieniem stopnia niepełnosprawności osób od 18 roku życia wynosi 766 326 osób. Liczba dzieci zaliczonych do osób niepełnosprawnych prawomocnym orzeczeniem lub wyrokiem sądu w wieku do ukończenia 16 roku życia wynosi 219 398¹.

III. Cele Programu

Głównym celem Programu jest wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad:

- 1) dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności,
- 2) osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz orzeczeniami równoważnymi²

– poprzez możliwość uzyskania doraźnej, czasowej pomocy w formie usługi opieki wytchnieniowej.

W ramach celu głównego wyznaczone są następujące cele szczegółowe:

1. w odniesieniu do rozwiązań systemowych:
  - 1) wzmocnienie dotychczasowego systemu wsparcia poprzez świadczenie usług opieki wytchnieniowej dla członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczoną niepełnosprawnością oraz osobami

---

¹ Dane w SI EKSMOON, z dnia 8 stycznia 2020 r.

² Zgodnie z art. 5 i 62 ww. ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1172, z późn. zm.).

- ze znacznym stopniem niepełnosprawności/osobami z orzeczeniami równoważnymi;
- 2) wsparcie finansowe gmin/powiatów w zakresie realizacji usług opieki wytchnieniowej.
2. w odniesieniu do członków rodziny lub opiekunów osób niepełnosprawnych:
- 1) czasowe odciążenie od codziennych obowiązków łączących się ze sprawowaniem opieki, zapewnienie czasu na odpoczynek i regenerację;
  - 2) wzmocnienie osobistego potencjału oraz ograniczenie wpływu obciążeń psychofizycznych związanych ze sprawowaniem opieki poprzez wsparcie psychologiczne lub terapeutyczne;
  - 3) podnoszenie poziomu kompetencji dotyczących wsparcia osoby niepełnosprawnej za sprawą nauki technik wspomagania, pielęgnacji, prowadzenia działań rehabilitacyjnych w warunkach domowych oraz poprzez specjalistyczne poradnictwo w zakresie psychologicznych i społecznych aspektów wsparcia osób niepełnosprawnych, zagadnienia profilaktyki zdrowotnej i zdrowego stylu życia.

IV. Adresaci Programu

Program adresowany jest do gmin i powiatów.

V. Zakres podmiotowy i przedmiotowy Programu

1. Program zakłada wsparcie finansowe gmin/powiatów w zakresie świadczenia usługi opieki wytchnieniowej, zarówno w ramach pobytu dziennego i pobytu całodobowego oraz w formie specjalistycznego poradnictwa (psychologicznego lub terapeutycznego), a także poprzez zapewnienie wsparcia w zakresie nauki pielęgnacji/rehabilitacji/dietetyki dla członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności oraz nad osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności/osobami z orzeczeniami równoważnymi, zwanych dalej uczestnikami Programu.

2. Pierwszeństwo w korzystaniu z usługi opieki wytchnieniowej mają członkowie rodzin lub opiekunowie sprawujący bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności oraz członkowie rodzin lub opiekunowie osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności/osobami z orzeczeniami równoważnymi, które są całkowicie niesamodzielne.

W celu rzetelnej kwalifikacji uczestników Programu został wprowadzony pomiar ograniczeń w codziennym funkcjonowaniu oraz zakresu niezbędnego wsparcia. Ocena dokonana jest na podstawie danych zawartych w *Karcie pomiaru niezależności funkcjonalnej wg zmodyfikowanych kryteriów oceny - Skali FIM* (stanowiącej załącznik nr 7 do Programu), którą uzupełnia lekarz rodzinny/lekarz rehabilitacji medycznej/fizjoterapeuta/pielęgniarka. Jeśli wynik takiego badania wyniesie od 0 do 75 punktów (wg zmodyfikowanej punktacji) wówczas usługa opieki wytchnieniowej w pierwszej kolejności powinna trafić właśnie do członka rodziny lub opiekuna sprawującego bezpośrednią opiekę nad taką osobą niepełnosprawną. *Karta pomiaru niezależności funkcjonalnej wg zmodyfikowanych kryteriów oceny* nie jest dokumentem obowiązkowym, jednak w przypadku dużej liczby zgłoszeń uczestnicy Programu posiadający tę Kartę będą mieć zapewniony dostęp do usługi opieki wytchnieniowej w pierwszej kolejności.

3. Program jest realizowany w trzech formach:

- 1) świadczenie usługi opieki wytchnieniowej w ramach pobytu dziennego w:

- a) miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej,
- b) ośrodka wsparcia prowadzonym jako zadanie własne samorządu,
- c) innym miejscu wskazanym przez uczestnika Programu lub jego opiekuna prawnego, które otrzyma pozytywną opinię gminy/powiatu realizującego Program.

- 2) świadczenie usługi opieki wytchnieniowej, w ramach pobytu całodobowego w:

- a) ośrodka wsparcia prowadzonym jako zadanie własne samorządu,
- b) w ośrodku/placówce zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym wpisaną do rejestru właściwego wojewody,

c) innym miejscu wskazanym przez uczestnika Programu lub jego opiekuna prawnego, które otrzyma pozytywną opinię gminy/powiatu realizującego Program.

3) świadczenie usługi opieki wytchnieniowej poprzez zapewnienie członkom rodziny lub opiekunom sprawującym bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności oraz osobami niepełnosprawnymi ze znacznym stopniem niepełnosprawności/osobami z orzeczeniami równoważnymi, możliwości skorzystania ze specjalistycznego poradnictwa (psychologicznego lub terapeutycznego) oraz wsparcia w zakresie nauki pielęgnacji/rehabilitacji/dietetyki.

4. W godzinach realizacji usługi opieki wytchnieniowej nie mogą być świadczone inne formy pomocy usługowej, w tym: usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507, z późn. zm.), usługi finansowane w ramach Funduszu Solidarnościowego lub z innych źródeł.

5. Usługi opieki wytchnieniowej w formie pobytu dziennego oraz całodobowego będą świadczone przez gminy we współpracy z powiatami, natomiast specjalistyczne poradnictwo oraz wsparcie w zakresie nauki pielęgnacji/rehabilitacji/dietetyki będzie realizowane wyłącznie przez powiaty.

6. Usługi opieki wytchnieniowej realizowane w miejscach, o których mowa w ust. 3 pkt 1 lit. c oraz pkt 2 lit. c, mogą świadczyć:

1) osoby posiadające dyplom potwierdzający uzyskanie kwalifikacji w zawodzie asystent osoby niepełnosprawnej/pielęgniarka lub innym, zapewniającym realizację usługi opieki wytchnieniowej w zakresie adekwatnym do indywidualnych potrzeb osoby niepełnosprawnej (wynikających z Karty zgłoszenia do Programu Opieka wytchnieniowa – edycja 2020);

2) osoby z wykształceniem przynajmniej średnim posiadające, co najmniej roczne, udokumentowane doświadczenie w udzielaniu bezpośredniej pomocy/opieki osobom niepełnosprawnym.

7. W przypadku świadczenia usługi opieki wytchnieniowej, w formie pobytu dziennego, w wymiarze powyżej 4 godzin dziennie lub w formie pobytu całodobowego, placówka

przyjmująca dziecko z orzeczoną niepełnosprawnością lub osobę niepełnosprawną ze znacznym stopniem niepełnosprawności/osobę z orzeczeniem równoważnym ma obowiązek zapewnić wyżywienie odpowiednie do ich potrzeb.

8. W roku 2020 ustala się następujące limity:

- 1) limit 240 godzin dla opieki wytchnieniowej świadczonej w ramach pobytu dziennego;
- 2) limit 14 dni dla opieki wytchnieniowej świadczonej w ramach pobytu całodobowego;
- 3) limit 40 godzin dla opieki wytchnieniowej świadczonej poprzez możliwość skorzystania ze specjalistycznego poradnictwa (psychologicznego lub terapeutycznego) oraz wsparcia w zakresie nauki pielęgnacji/rehabilitacji/dietetyki.

9. Członek rodziny lub opiekun sprawujący bezpośrednią opiekę nad dzieckiem/osobą niepełnosprawną, którym przyznano pomoc w postaci usługi opieki wytchnieniowej nie ponosi odpłatności za usługę przyznaną w ramach Programu.

10. Gmina/powiat kwalifikuje do przyznania/przyznaje usługi opieki wytchnieniowej na podstawie Karty zgłoszenia do Programu Opieka wytchnieniowa – edycja 2020, której wzór stanowi załącznik nr 8 do niniejszego Programu³.

11. Kolejne zgłoszenia potrzeb usług opieki wytchnieniowej mogą być przyjęte osobiście, telefonicznie, drogą pisemną lub za pomocą poczty elektronicznej.

12. W sytuacji nagłej/losowej/interwencyjnej usługa opieki wytchnieniowej może być przyznana bez Karty zgłoszenia do Programu Opieka wytchnieniowa – edycja 2020. Jednakże dokument ten powinien zostać uzupełniony niezwłocznie w terminie nie dłuższym niż 3 dni robocze.

13. Gmina/powiat obowiązana jest poinformować członka rodziny lub opiekuna o prawach i obowiązkach wynikających z przyznania usług opieki wytchnieniowej.

14. W przypadku zmiany miejsca zamieszkania/pobytu uczestnik Programu składa oświadczenie o wcześniejszym korzystaniu z usług opieki wytchnieniowej w innej gminie/powiecie.

---

³ Jednocześnie należy wskazać, że w kwestiach dot. m.in. ośrodków wsparcia zastosowanie mają przepisy ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.).

15. Gmina/powiat umożliwi osobie niepełnosprawnej lub członkom rodziny/opiekunom sprawującym bezpośrednią opiekę nad dziećmi z orzeczeniem o niepełnosprawności oraz nad osobami ze znacznym stopniem niepełnosprawności/osobami z orzeczeniem równoważnym samodzielny wybór:
- 1) osoby, która będzie świadczyć usługę opieki wytchnieniowej;
  - 2) miejsca, o którym mowa w ust. 3 pkt 1 lit. c oraz pkt 2 lit. c.
16. Gmina/powiat przyznając usługę opieki wytchnieniowej w pierwszej kolejności uwzględnia potrzeby członka rodziny lub opiekuna sprawującego bezpośrednią opiekę nad dzieckiem albo osobą niepełnosprawną, która stale przebywa w domu, tj. nie korzysta z placówek pobytu całodobowego, jak np. ośrodek szkolno-wychowawczy czy internat.
17. W ramach Programu gmina/powiat może otrzymać wsparcie finansowe na koszty realizacji zadania świadczonego w formie usługi opieki wytchnieniowej w wysokości do 80% kosztów realizacji. Udział środków własnych gminy/powiatu wynosi nie mniej niż 20% przewidywanych kosztów realizacji usług opieki wytchnieniowej. W przypadku pozyskania przez gminę/powiat środków finansowych z innych źródeł niż środki własne i przeznaczenia tych środków na realizację Programu, środki z innych źródeł traktowane są na równi ze środkami własnymi.
18. Wkładem własnym są środki finansowe, które zostaną przeznaczone na pokrycie wydatków kwalifikowanych.
19. Po przekroczeniu limitu godzin, o którym mowa w ust. 8, gmina/powiat może przyznać kolejne godziny usług opieki wytchnieniowej w ramach środków własnych.
20. Gmina/powiat dokonuje rozliczenia usługi opieki wytchnieniowej na podstawie wypełnionej Karty rozliczenia usług, której wzór stanowi załącznik nr 9 do niniejszego Programu.
21. W ramach Programu gmina/powiat może otrzymać środki z Funduszu Solidarnościowego na realizację usługi opieki wytchnieniowej, jeżeli:
- 1) usługę opieki wytchnieniowej realizuje samodzielnie, tj. przez pracowników ośrodka pomocy społecznej, urzędu gminy/powiatu lub gminnych/powiatowych jednostek organizacyjnych;

- 2) zleca realizację usługi opieki wytchnieniowej organizacjom pozarządowym, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2019 r. poz. 688 i 1570) oraz podmiotom, o których mowa w art. 3 ust 3 tej ustawy;
- 3) kupuje usługi opieki wytchnieniowej od podmiotów sektora prywatnego⁴.

VI. Kwalifikowalność kosztów

1. Ze środków Programu pokrywane będą koszty bezpośrednio związane z realizacją usługi opieki wytchnieniowej. W ramach Programu niedozwolone jest podwójne finansowanie tego samego wydatku.
2. Koszty świadczenia usługi opieki wytchnieniowej mogą dotyczyć wszystkich kosztów bieżących związanych z realizacją tej usługi, w szczególności:
  - 1) wynagrodzenia personelu instytucji świadczącej usługi opieki wytchnieniowej;
  - 2) dostaw mediów (opłaty za energię elektryczną, ciepłą, gazową i wodę, opłaty przesyłowe, opłaty za odprowadzanie ścieków, opłaty za usługi telefoniczne i internetowe);
  - 3) czynszu, najmu, opłat administracyjnych dotyczących lokalu (mi. in wywóz śmieci), w którym sprawowana jest opieka;
  - 4) przygotowania i zakupu żywienia;
  - 5) kosztów związanych z utrzymaniem czystości;
  - 6) kosztów zakupu środków higienicznych.
3. Wydatki będą kwalifikowane, jeżeli zostaną poniesione w okresie realizacji zadania, tj. od dnia podpisania umowy do dnia 31 grudnia 2020 r. W przypadku podpisania umowy pomiędzy wojewodą a gminą/powiatem w sprawie wysokości i trybu przekazywania środków Funduszu Solidarnościowego po dniu rozpoczęcia realizacji zadania, będzie

---

⁴ Jeżeli gmina zdecyduje się zlecić realizację usług opieki wytchnieniowej, to będzie zobowiązana do stosowania klauzul społecznych w zamówieniach publicznych zgodnie z *Rekomendacjami Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej dotyczącymi stosowania społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych*
http://www.ekonomiaspoleczna.gov.pl/download/files/EKONOMIA_SPOLECZNA/Rekomendacje_internet.pdf

ono realizowane od daty podpisania umowy, przy czym istnieje możliwość zrefundowania ze środków Programu wydatków poniesionych w związku z realizacją zadania, tj. od dnia 6 marca 2020 r. Do czasu otrzymania środków finansowych, co nastąpi po podpisaniu umowy, gmina/powiat może realizować Program korzystając ze środków własnych.

4. Za datę ponoszenia kosztu przyjmuje się w przypadku wydatków pieniężnych w szczególności:
  - 1) ponoszonych przelewem lub obciążeniową kartą płatniczą – datę obciążenia rachunku bankowego podmiotu realizującego usługę opieki wytchnieniowej, tj. datę księgowania operacji;
  - 2) ponoszonych kartą kredytową lub podobnym instrumentem płatniczym o odroczonej płatności – datę transakcji skutkującej obciążeniem rachunku karty kredytowej lub podobnego instrumentu pod warunkiem dokonania spłaty tej należności do końca okresu rozliczeniowego danego instrumentu płatniczego;
  - 3) ponoszonych gotówką – datę faktycznego dokonania płatności w kwocie brutto, tj. wraz z podatkiem VAT, z wyjątkiem przypadku, gdy podatek ten może być odliczony od podatku należnego lub zwróconego.
5. Środki finansowe Funduszu Solidarnościowego przyznane na realizację Programu, muszą być wykorzystane zgodnie z umową zawartą pomiędzy wojewodą a gminą/powiatem.
6. Podmiot otrzymujący środki z Funduszu Solidarnościowego zobowiązany jest do ich rozliczenia, a także do zwrotu niewykorzystanej ich części, w sposób i terminach wskazanych w umowie zawartej z gminą/powiatem.
7. Kosztami niekwalifikowanymi zadania (w przypadku jednostek samorządu terytorialnego – wydatkami) są:
  - 1) odsetki od zadłużenia;
  - 2) kwoty i koszty pożyczki lub kredytu;
  - 3) kary i grzywny;
  - 4) wpłaty na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, zwany dalej „PFRON”;
  - 5) podatek VAT, który może zostać odzyskany na podstawie przepisów ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2020 r. poz. 106, z późn. zm.) oraz aktów wykonawczych do tej ustawy;

- 6) odsetki za opóźnienie w regulowaniu zobowiązań oraz odsetki za zwłokę z tytułu nieterminowych wpłat należności budżetowych i innych należności, do których stosuje się przepisy ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2019 r. poz. 900, z późn. zm.);
  - 7) opieka świadczona przez członków rodziny, opiekunów prawnych lub osoby faktycznie zamieszkujące razem z uczestnikiem Programu.
8. W przypadku wątpliwości, decyzję o kwalifikowalności kosztów podejmuje wojewoda.

VII. Finansowanie Programu oraz warunki przyznawania gminom/powiatom środków z Funduszu Solidarnościowego przeznaczonych na realizację Programu

1. Źródłem finansowania Programu edycja 2020, są środki ujęte w planie finansowym Funduszu Solidarnościowego na 2020 r. w kwocie 80 mln zł. Dysponentem środków Funduszu Solidarnościowego jest minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, zwany dalej „Ministrem”.
2. Realizacja Programu następuje w trybie naboru wniosków.
3. Nabór wniosków gmin/powiatów na środki finansowe z Programu „Opieka wytnieniowa” – edycja 2020 dokonywany jest przez wojewodów.
4. Wojewoda sporządza i przekazuje Ministrowi wniosek wojewody na środki finansowe z Programu wraz z listą rekomendowanych wniosków.
5. Minister weryfikuje i zatwierdza listę rekomendowanych wniosków.
6. Wojewoda zamieszcza listę podmiotów, których wnioski zatwierdził wraz z kwotą przyznanych środków na swojej stronie internetowej oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej w terminie 30 dni od opublikowania przez Ministra zatwierdzonej listy rekomendowanych wniosków.
7. Minister przekazuje środki na podstawie umów zawartych z wojewodami, a następnie wojewodowie przekazują te środki gminom/powiatom na podstawie umów w sprawie przyznania środków w ramach Programu.

8. Podmioty realizujące zadania wynikające z umów zawartych w ramach Programu, są zobowiązane do posiadania wyodrębnionego rachunku bankowego dla środków z Programu oraz prowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej otrzymanych środków i dokonywanych z tych środków wydatków, zgodnie z art. 17 ustawy o FS.
9. Wójt, burmistrz, prezydent miasta/starosta może pokryć koszty obsługi Programu w wysokości faktycznie poniesionej, nie więcej niż 1% środków przekazanych na realizację tego Programu.
10. Minister może pokryć koszty obsługi Programu do wysokości faktycznie poniesionej, nie większej niż 0,5% środków przekazanych na jego realizację. Minister może także pokryć koszty działań promocyjno-informacyjnych związanych z niniejszym Programem w wysokości nieprzekraczającej kwoty 100 tys. zł, w ramach planu finansowego Funduszu Solidarnościowego na 2020 r. w pozycji „koszty realizacji zadań związanych z promowaniem i wspieraniem systemu wsparcia osób niepełnosprawnych”.

VIII. Terminy i warunki realizacji Programu

1. Program będzie realizowany w terminie od dnia 6 marca 2020 r. do dnia 31 grudnia 2020r.
2. Złożenie wniosku gminy/powiatu na środki finansowe z Programu „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2020 nie jest równoznaczne z przyznaniem środków Funduszu Solidarnościowego w wysokości wskazanej we wniosku.
3. Wniosek gminy/powiatu na środki finansowe z Programu „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2020 jest składany zgodnie ze wzorem, stanowiącym załącznik nr 1 do Programu.
4. Wniosek gminy/powiatu na środki finansowe z Programu „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2020 w postaci papierowej należy przesłać listem poleconym do wojewody właściwego ze względu na położenie gminy/powiatu, na terenie której będzie realizowana usługa opieki wytchnieniowej lub złożyć osobiście we właściwym urzędzie wojewódzkim.
5. Wniosek gminy/powiatu na środki finansowe z Programu „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2020 w postaci elektronicznej należy przesłać za pośrednictwem platformy

- ePUAP w terminie wyznaczonym do złożenia ofert w postaci papierowej. Wniosek musi być opatrzony podpisem potwierdzonym profilem zaufanym ePUAP albo kwalifikowanym podpisem elektronicznym.
6. W przypadku stwierdzenia braków lub błędów we wniosku gminy/powiatu na środki finansowe z Programu „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2020 wojewoda informuje wnioskodawcę o nieprawidłowościach i wzywa do poprawienia wniosku w wyznaczonym terminie pod rygorem odrzucenia wniosku.
  7. W przypadku stwierdzenia przez wojewodę braków lub błędów w poprawionej wersji wniosku gminy/powiatu na środki finansowe z Programu „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2020, wnioskodawca nie musi być ponownie informowany o nieprawidłowościach i wzywany do poprawienia wniosku.
  8. Wojewoda po dokonaniu oceny wniosków, przekazuje Ministrowi listę rekomendowanych wniosków zakwalifikowanych do Programu w terminie i na zasadach określonych w ogłoszeniu o naborze wniosków.
  9. Minister w trakcie rozpatrywania wniosków zakwalifikowanych do Programu przez wojewodów może zażądać dodatkowych wyjaśnień oraz przekazania dokumentacji. Minister może wyłączyć wniosek z postępowania ze względów formalnych lub merytorycznych, zawiadamiając wojewodę o przyczynie odrzucenia wniosku.
  10. Minister weryfikuje listę rekomendowanych wniosków przesłanych przez wojewodów i przyznaje środki Funduszu Solidarnościowego do wyczerpania limitu środków przeznaczonych na realizację Programu.
  11. Kwota przyznanych środków z Funduszu Solidarnościowego może być niższa od wskazanej we wniosku wojewody na środki finansowe z Programu „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2020. Minister zastrzega sobie prawo zaproponowania innej kwoty wsparcia finansowego niż wnioskowana przez wojewodę. W takim przypadku wojewoda zobowiązany będzie do aktualizacji wniosku wojewody na środki finansowe z Programu „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2020.
  12. Do środków z Funduszu Solidarnościowego przekazanych na realizację Programu stosuje się odpowiednio art. 60-67 i art. 169 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach

publicznych, z tym, że organem właściwym do umarzania, odraczania terminów lub rozkładania na raty spłat należności Funduszu Solidarnościowego, a także wydania decyzji o zwrocie w związku z wykorzystaniem środków niezgodnie z przeznaczeniem albo pobrania ich nienależnie lub w nadmiernej wysokości, jest wojewoda.

14. Środki będą przekazywane zgodnie z zawartymi umowami w sprawie wysokości i trybu przekazywania środków Funduszu Solidarnościowego.
15. Umowa, o której mowa w ust. 14, powinna zawierać szczegółowe zapisy dotyczące warunków przekazywania i rozliczania środków w układzie rocznym. Środki z Programu mogą być wykorzystywane na zasadzie refundacji poniesionych wydatków lub na zasadzie zaliczki tj. na sfinansowanie wydatków środkami z Programu, w sposób umożliwiający terminową realizację płatności za zrealizowaną usługę opieki wytchnieniowej.

IX. Tryb przystąpienia do Programu

1. Gminy/powiaty składając do właściwego wojewody wnioski na środki finansowe z Programu „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2020 w ramach Funduszu Solidarnościowego, którego wzór stanowi załącznik nr 1 do niniejszego Programu, uwzględniają w nim w szczególności przewidywaną liczbę uczestników Programu i koszt realizacji usługi opieki wytchnieniowej.
2. Wojewoda, po weryfikacji wniosków złożonych przez gminy/powiaty, sporządza listę rekomendowanych wniosków i przekazuje ją Ministrowi do zatwierdzenia.

X. Zadania podmiotów uczestniczących w realizacji Programu

Do zadań Ministra należy:

1. Opracowanie Programu.
2. Ogłoszenie Programu oraz zamieszczenie ogłoszenia o naborze wniosków w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministra.

3. Weryfikowanie złożonych przez wojewodów list rekomendowanych wniosków i ich zatwierdzenie do finansowania w ramach Programu.
4. Opublikowanie w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministra zatwierdzonej listy rekomendowanych wniosków do finansowania w ramach Programu.
5. Zawieranie umów z wojewodami w sprawie przekazania środków Funduszu Solidarnościowego przyznanych w ramach Programu.
6. Przygotowanie wzoru:
  - 1) wniosku dla gmin/powiatów na środki finansowe w ramach Programu, którego wzór stanowi załącznik nr 1 do niniejszego Programu;
  - 2) wniosku dla wojewody na środki finansowe w ramach Programu, którego wzór stanowi załącznik nr 2 do niniejszego Programu;
  - 3) listy rekomendowanych wniosków do finansowania w ramach Programu, której wzór stanowi załącznik nr 3 do niniejszego Programu;
  - 4) zestawienia dla gmin/powiatów z realizacji Programu, którego wzór stanowi załącznik nr 4 do niniejszego Programu;
  - 5) sprawozdania dla gmin/powiatów z realizacji Programu, którego wzór stanowi załącznik nr 5 do niniejszego Programu;
  - 6) sprawozdania dla wojewody z realizacji Programu, którego wzór stanowi załącznik nr 6 do niniejszego Programu;
  - 7) karty pomiaru niezależności funkcjonalnej wg zmodyfikowanych kryteriów oceny – Sali FIM, której wzór stanowi załącznik nr 7 do Programu;
  - 8) karty zgłoszenia do Programu, której wzór stanowi załącznik nr 8 do Programu;
  - 9) karty rozliczenia usług opieki wytchnieniowej, której wzór stanowi załącznik nr 9 do Programu;
  - 10) oświadczenia o przyjęciu środków finansowych, którego wzór stanowi załącznik nr 10 do Programu.
7. Monitorowanie i kontrola realizacji zadań wojewodów wynikających z Programu.
8. Akceptowanie sprawozdań złożonych przez wojewodów.
9. Sporządzanie rocznego sprawozdania z realizacji Programu na podstawie sprawozdań przekazanych przez wojewodów.

Do zadań wojewody należy:

1. Ogłoszenie o naborze wniosków w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej właściwego wojewody.
2. Udzielanie informacji o zasadach Programu i warunkach naboru wniosków.
3. Przeprowadzenie naboru wniosków.
4. Ocena wniosków gmin/powiatów na środki finansowe z Programu „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2020 pod względem formalnym, merytorycznym oraz pod względem racjonalnego i celowego wydatkowania środków.
5. Sporządzenie i przekazanie Ministrowi wniosku wojewody na środki finansowe z Programu „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2020 wraz z listą rekomendowanych wniosków, stanowiących załącznik nr 2 i 3 do niniejszego Programu.
6. Informowanie gmin/powiatów o obowiązku i terminie złożenia oświadczenia o przyjęciu lub rezygnacji ze środków przyznanych w ramach Programu.
7. Zawieranie umów z właściwymi gminami/powiatami w terminie 30 dni od podpisania umowy z Ministrem.
8. Przekazanie gminom/powiatom środków finansowych.
9. Analizowanie oraz rozliczanie środków finansowych przyznanych gminom/powiatom na realizację Programu i koszty jego obsługi.
10. Przekazanie Ministrowi rocznego sprawozdania z realizacji Programu dla wojewodów, według wzoru stanowiącego załącznik nr 6 do niniejszego Programu.
11. Koordynacja, nadzór oraz kontrola zadań realizowanych przez gminę/powiat w ramach Programu.

Do zadań gmin/powiatów należy:

1. Poinformowanie o ogłoszeniu o naborze wniosków na stronie podmiotowej właściwej gminy/powiatu.
2. Składanie wniosku gmin/powiatu na środki finansowe z Programu „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2020 do właściwego wojewody.

3. Niezwłocznie po ogłoszeniu wyników naboru wniosków złożenie do wojewody oświadczenia o przyjęciu bądź rezygnacji ze środków finansowych przyznanych w ramach Programu.
4. Koordynowanie realizacji Programu w gminie/powiecie.
5. Realizowanie zadań zgodnie z podpisanymi umowami w zakresie wysokości i trybu przekazywania środków Funduszu Solidarnościowego.
6. Rozliczenie z wojewodą otrzymanych środków finansowych oraz poddanie się kontroli zgodnie z umową.
7. Przedstawienie na żądanie wojewody wyjaśnień, informacji i dokumentów dotyczących zadań realizowanych w ramach Programu.
8. Przekazywanie właściwemu wojewodzie zestawienia z realizacji Programu według wzoru stanowiącego załącznik nr 4 do niniejszego Programu.
9. Przekazywanie, właściwemu wojewodzie, sprawozdania z realizacji Programu według wzoru stanowiącego załącznik nr 5 do niniejszego Programu.
10. W przypadku zlecenia realizacji usługi opieki wytchnieniowej przez gminę/powiat podmiotom, o których mowa w dziale V ust. 21 pkt 2, gmina/powiat zobowiązany jest do koordynacji, nadzoru, kontroli zadań oraz sposobu wykorzystania środków zgodnie z Programem. Ponadto gmina/powiat zobowiązany jest do podpisania umów z ww. podmiotami, które powinny zawierać wzory sprawozdań.
11. Prowadzenie dokumentacji potwierdzającej realizację Programu.
12. Informowanie o wsparciu finansowym ze środków pochodzących z Funduszu Solidarnościowego przyznanych w ramach Programu. Informacja na ten temat powinna się znaleźć we wszystkich materiałach, publikacjach, informacjach dla mediów, ogłoszeniach oraz wystąpieniach publicznych dotyczących realizowanego zadania.
13. Umieszczanie logo Ministerstwa na wszystkich materiałach, w szczególności promocyjnych oraz informacyjnych, dotyczących realizowanego zadania w sposób zapewniający jego dobrą widoczność.
14. Rozpowszechnianie w dowolnej formie, w prasie, radiu, telewizji, internecie oraz innych publikacjach, nazwy Programu, przedmiotu i celu, na który przyznano wsparcie finansowe oraz informacji o wysokości przyznanego wsparcia finansowego.

XI. Monitoring Programu

1. Gmina/powiat przekazuje do wojewody zestawienie z realizacji Programu w terminie 15 dni od dnia zakończenia realizacji Programu.
2. Gmina/powiat przekazuje do wojewody sprawozdanie z realizacji Programu, obejmujące rozliczenie środków z Funduszu Solidarnościowego w zakresie rzeczowym i finansowym, w terminie 30 od dnia zakończenia realizacji Programu.
3. Wojewoda przekazuje do Ministra sprawozdanie z realizacji Programu, obejmujące rozliczenie środków z Funduszu Solidarnościowego w zakresie rzeczowym i finansowym, w terminie 30 od dnia zakończenia realizacji Zadania.
4. Akceptacja sprawozdań złożonych przez wojewodów następuje w terminie do dnia 31 marca 2021 r.
5. Sporządzenie sprawozdania zbiorczego z realizacji Programu w terminie do dnia 31 maja 2021 r. należy do zadań Ministra.

Załączniki do Programu:

1. Wzór wniosku na środki finansowe dla gmin/powiatów (załącznik nr 1 do Programu),
2. Wzór wniosku na środki finansowe dla wojewodów (załącznik nr 2 do Programu),
3. Wzór listy rekomendowanych wniosków (załącznik nr 3 do Programu),
4. Wzór zestawienia z realizacji Programu dla gmin/powiatów (załącznik nr 4 do Programu),
5. Wzór sprawozdania z realizacji Programu dla gmin/powiatów (załącznik nr 5 do Programu),
6. Wzór sprawozdania z realizacji Programu dla Wojewodów (załącznik nr 6 do Programu),
7. Wzór karty pomiaru niezależności funkcjonalnej wg zmodyfikowanych kryteriów oceny – Skali FIM (załącznik nr 7 do Programu),
8. Wzór karty zgłoszenia do Programu (załącznik nr 8 do Programu),
9. Wzór karty rozliczenia usług opieki wytchnieniowej (załącznik nr 9 do Programu),
10. Wzór oświadczenia o przyjęciu środków finansowych (załącznik nr 10 do Programu).
11. Dodatkowa informacja do wzoru karty pomiaru niezależności funkcjonalnej wg zmodyfikowanych kryteriów oceny.